

ECOSISTEMUL ANTREPRENORIATULUI SOCIAL
ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Aliona ONOFREI

Ala GHEORGHIȚĂ (IONESCU)

CZU: 334.012.44(478)

alionaonofrei@mail.ru
ionescuala@gmail.com

A acțiunile politice ale oricărui stat trebuie să urmeze o abordare holistică: orice ecosistem va fi mai bine adaptat și structurat atunci când elemente sale sunt coerente, interconectate și transversale. Rezultatele și acțiunile politicii unui ecosistem sunt la fel de importante ca și procesul care le conduce: nu numai că fiecare arie de politică din ecosistem ar trebui să facă parte dintr-o viziune sistemică integrată, ar trebui să fie, construită împreună cu toți actorii relevanți și interesați, precum și coordonată între diferitele niveluri de politică. O serie de domenii de politici (Fig.) sunt deosebit de relevante pentru dezvoltarea întreprinderilor sociale (în continuare Î.S.) [1].

Fig. Ecosistemul antreprenoriatului social

Cadrul legal aduce claritate prin definirea naturii, misiunii și activității Î.S. Acordându-le recunoașterea și vizibilitatea, factorii de decizie sprijină Î.S. prin diferite pârghii (inclusiv măsuri fiscale) și ajută finanțatorii [1]. În Moldova contextul legal a înregistrat progrese semnificative [7]. Conform art. 36 alin.(1) din Legea 845/1992 privind antreprenoriatul și întreprinderile, e completat de un nou capitol de **antreprenoriat social și Î.S.**, o Î.S. este constituită din asociații, fundații, culturi religioase, instituții private și/sau persoane care desfășoară activități de antreprenoriat social pentru a rezolva problemele sociale de interes comunitar. Conform legii existente în Moldova, Î.S. pot avea două forme juridice:

Tabel

Particularitățile întreprinderii sociale versus întreprindere de inserție

	Întreprindere socială	Întreprindere socială de inserție
Scopul	desfășoară activități de antreprenoriat social pentru a rezolva problemele sociale de interes comunitar; să reinvestească 90% din profitul lor	crearea de locuri de muncă și ocuparea forței de muncă, cu prioritate, a persoanelor din categoriile defavorizate ale populației. 30% dintre angajații lor trebuie să provină din grupuri vulnerabile și 90% din profituri trebuie reinvestite
Fondatorii	asociații publice, fundații, culte religioase, instituții private și/sau persoane fizice	
Statut	Organizație noncomercială, SRL, cooperativă de producție	

Un element nou introdus de această lege este înființarea *Comisei speciale* responsabile pentru aprobarea statutului juridic al Î.S. pentru 3 ani, cu posibilitatea reînnoirii și a altor sarcini legate de dezvoltarea economiei sociale [4]. *Acordul de asociere Uniunea Europeană (în continuare UE) – Moldova* oferă un cadru pentru continuarea integrării economice și a cooperării politice între Moldova și UE. Cadrul include o zonă de liber (DCFTA) și o agendă de asociere. Instituția desemnată pentru antreprenoriat social în țară este Ministerul Economiei [2].

Acces la resurse/finanțe. Accesul la finanțe este esențial pentru ciclul de viață al Î.S. În funcție de etapa de dezvoltare, Î.S. obțin finanțarea dintr-o combinație de resurse, de la subvenții și instrumente de creare a capitalurilor proprii, capital de clienți și investiții de impact, precum și donații private. Factorii de decizie trebuie să încurajeze consolidarea capacității, împreună cu eforturile de deblocare și să atragă fonduri mai potrivite pentru Î.S. Vorbind de accesul la finanțe, peste 95% din finanțarea Organizațiilor Societății Civile (OSC, în continuare) locale provine de la donatori străini. OSC au puține abilități pentru a atrage finanțări private locale și de stat [5]. Raportul de analiză comună al UE a subliniat că statul nu dispune de

suficiente resurse financiare pentru OSC și activitatea lor este finanțată în mare parte de UE și statele membre [8].

Sectorul privat. Nu există scheme specifice de finanțare privată care să sprijine Î.S. Totuși, „legea 2%”, este un mecanism indirect de stat și privat, care permite OSC-urilor și Î.S. să mobilizeze resursele interne și să-și diversifice baza de venit. Acest mecanism permite contribuabililor să aloce 2% din impozitul pe venit OSC-urilor și organizațiilor religioase [6]. Crowdfunding-ul nu este răspândit pe scară largă în Moldova, iar donațiile rămân concentrate în zona organizațiilor religioase și în scopuri sociale. Există o lipsă generală de încredere și de înțelegere a conceptului de Î.S. și o voință limitată de a sprijini astfel de organizații.

Acces la piață/suport nonfinanciar Pentru a fi durabile, Î.S. necesită acces la piețele publice și private. Politica producătorilor ar putea oferi instrumente, precum: încurajarea utilizării cauzei sociale în achizițiile publice, la nivel național și local; sprijin la achiziții pentru companiile cu responsabilitate socială și facilitarea relațiilor acestora cu Î.S.; nivelarea terenului de joc, oferind acces Î.S. la aceleași facilități oferite IMM-urilor; pregătirea managerială a antreprenorilor sociali. În Moldova există o comunitate mare și diversă de donatori, toate oferind sprijin pe diverse probleme sociale, sociale și ecologice. *Eco-Razeni* – unul dintre bunele exemple de Î.S., o entitate nonprofit ce operează pe o bază comercială oferind oportunități de angajare persoanelor cu dizabilități, fiind susținuți de Ambasada Austriei [3].

Structuri de suport. Î.S. necesită sprijin de afaceri pe tot parcursul fazei lor de dezvoltare. Este esențial să se acorde sprijin public pentru structuri, precum hub-uri, acceleratoare sau incubatoare asigurând dezvoltarea durabilă. Instruire, serviciile de coaching sau consultanță, sunt esențiale în dezvoltarea competențelor antreprenorilor sociali [9]. În Moldova nu există rețele formale sau informale care să ofere sprijin Î.S. Organizațiile internaționale de donatori sunt mai interesate să ofere sprijin și să recunoască importanța ecosistemului economiei sociale.

Educație și competențe. Ecosistemele politice trebuie să dezvolte educație și abilități antreprenoriale. Parteneriate între comunitatea Î.S. și instituțiile de cercetare reprezintă o abordare promițătoare pentru

dezvoltarea bazei de dovezi, îmbunătățirea înțelegerii și creșterea vizibilității câmpului. Reieșind din realitatea locală, antreprenoriatul social nu a fost integrat în sistemul de învățământ formal. Există doar inițiative non formale și nonguvernamentale de formare; Majoritatea acestor instruirii sunt organizate pe baza unui proiect finanțat de donatori, lipsind astfel durabilitatea pe termen lung. Multe dintre Î.S. sunt autoeduate, învățând din exemplele țărilor UE mai avansate și modelele lor de Î.S.

Scopul antreprenoriatului social e îmbunătățirea condițiilor de viață și oferirea oportunităților persoanelor defavorizate prin consolidarea coeziunii economice și sociale. Pentru realizarea acestora, dezvoltarea echilibrată a ecosistemului antreprenoriatului social deține un rol decisiv.

Referințe:

1. [Boosting social enterprise development-Good practice compendium](#) [online] EC Europe [citată 10.05.2019] Disponibil: www.oecd.org
2. CHIRIAC, L., TUGUI, E. [Mapping study. Civil society Organizations from the Republic of Moldova: Development Sustainability and Participation in Policy Dialogue](#), Konrad Adenauer Stiftung, [online] Chisinau, 2014 [citată 05.12.2018] Disponibil: www.viitorul.org
3. [Floare de cires-întreprindere socială](#), [online] [citată 25.02.2019]. Disponibil: www.floaredecires.org
4. [Lege nr. 223 din 02.11.2017 privind modificarea și completarea unor acte legislative](#). In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2017, nr. 411-420, art. 689. [online] [citată 15.06.2018]. Disponibil: www.lex.justice.md
5. [Obiectivele dezvoltării durabile](#), [online] [citată 03.03.2019]. Disponibil: <https://sdgs.un.org/goals>
6. [Lege Nr. 177 din 21.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative](#). In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 12.08.2016 Nr. 256-264. [online] [citată 20.09.2018]. Disponibil: www.lex.justice.md
7. NEICOVCEN, S., VIDAICU, D. [Study: Fundraising by Moldovan Civil Society Organizations from Domestic Sources: Opportunities and Perspectives](#), [online] Chisinau, 2016 [citată 18.11.2018] Disponibil: www.ecnl.org
8. [Programming in the Republic of Moldova until 2020](#) [online] European Union Joint analysis 2016 [citată 03.04.2018] Disponibil: www.eeas.europa.eu
9. [Social enterprises and the social economy going forward](#) [online] Expert Group on Social Entrepreneurship (GECES) [citată 05.03.2018] Disponibil: www.ec.europa.eu